

**2025 M. PAGRINDINĖS SESIJOS
EKONOMIKOS IR VERSLUMO VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO II DALIES
KANDIDATŲ DARBŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA**

I DALIS

Maksimalus įvertinimas – 20 taškų. 01–20 klausimų kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

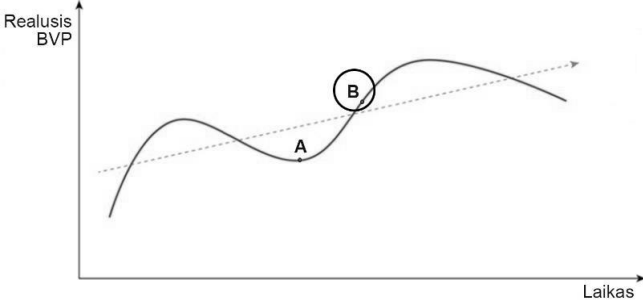
Klausimo numeris	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
Teisingas atsakymas	C	B	C	A	B	B	A	A	A	B

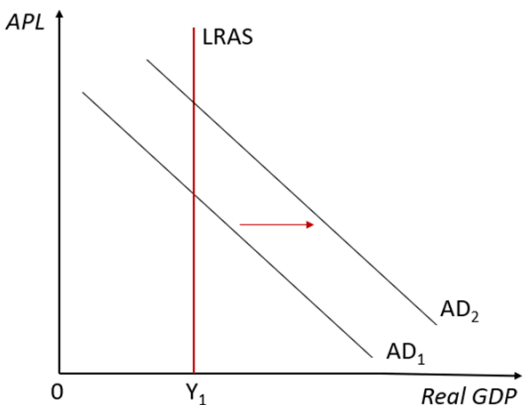
Klausimo numeris	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Teisingas atsakymas	D	B	B	B	D	A	B	C	D	D

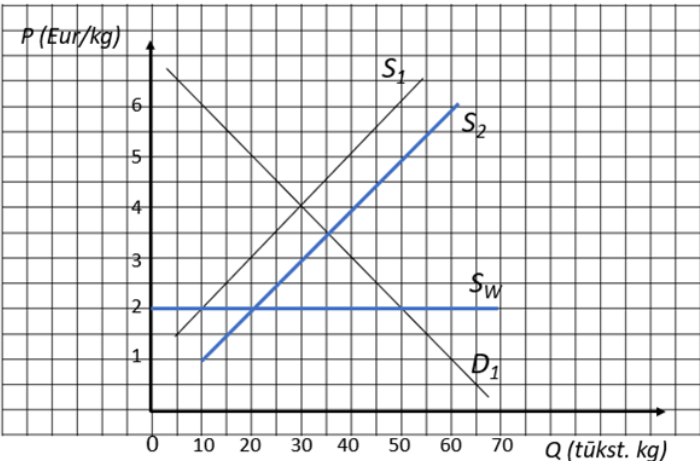
II DALIS

Maksimalus įvertinimas – 40 taškų. Vertintojas privalo vertinti tiksliai pagal pateiktą vertinimo instrukciją. Žvaigždute (*) pažymėtų klausimų atsakymai gali būti suformuluoti ir kitais žodžiais, svarbu, kad atsakymas savo esme būtų teisingas. Skliaustuose () yra pateikti atsakymų paaiškinimai. Pasviruoju brūkšniu (/) atskirti galimi teisingi atsakymai.

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
21		10	
1	Gamybos metodas.	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
2	X šalies nominalusis BVP, apskaičiuotas gamybos metodu: $1\,500 + 750 + 500 + 400 = 3\,150$ Eur BVP = 3 150 Eur	1	1 taškas už teisingą BVP skaičiavimą ir teisingą atsakymą.
3	$BVP \text{ defliatorius} = \frac{4\,200}{4\,000} \times 100 = 105$	1	1 taškas už teisingą skaičiavimą ir teisingą atsakymą.
4*	Galimi atsakymai: - Nominalusis BVP yra BVP, suskaičiuotas tuo laikotarpiu galiojusiomis (einamosiomis) kainomis, o realusis BVP – bazinių metų (gretinamosiomis, lyginamosiomis) kainomis. - Nominalusis BVP yra BVP, suskaičiuotas tuo laikotarpiu galiojusiomis (einamosiomis) kainomis, o realusis BVP yra perskaičiuotas bazinėmis kainomis, pašalinant infliaciją (kainų pokyčio įtaką). - Nominalusis BVP yra BVP, suskaičiuotas tuo laikotarpiu galiojusiomis (einamosiomis) kainomis,	1	1 taškas už teisingą atsakymą.

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	o realusis BVP gaunamas nominalųjį BVP dalijant iš defliatoriaus, taip pašalinant kainų įtaką. <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai.</i>		
5	$\text{Ekonominio augimo tempas} = \frac{3\,500 - 4\,000}{4\,000} \times 100\%$ $= -12,5\%$	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
6*	<i>Galimi atsakymai:</i> • Ekonominis ciklas – ekonominio aktyvumo svyravimas, kuris matuojamas realiojo bendrojo vidaus produkto pokyčio tempu. • Ekonominis ciklas – ekonominės veiklos apimties ir aktyvumo reguliarūs svyravimai, ekonominio augimo ir ekonominio nuosmukio laikotarpių kaita. • Ekonominis ciklas – tai periodiškai ekonominio aktyvumo svyravimai, kuriuos sudaro keturios fazės: augimas, pikas, nuosmukis ir krizė. <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai.</i>	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
7	<u>Ekonominio ciklo fazė: Augimas / plėtra.</u> 	2	1 taškas už teisingai įvardytą ekonominio ciklo fazę. 1 taškas už teisingai pažymėtą tašką.
8*	<u>Monetarinės politikos priemonės:</u> palūkanų normų mažinimas / pinigų pasiūlos didinimas (pvz., vyriausybės vertybinių popierių supirkimas, kiekybinis skatinimas) / privalomųjų atsargų normos mažinimas. <u>Fiskalinės politikos priemonės:</u> valstybės išlaidų didinimas / mokesčių mažinimas.	2	1 taškas už teisingai įvardytą monetarinės politikos priemonę. 1 taškas už teisingai įvardytą fiskalinės politikos priemonę.
22		15	
1*	Tiesioginiai mokesčiai yra mokesčiai, mokami valstybei tiesiogiai nuo gaunamų pajamų ar turto.	1	1 taškas už teisingą apibrėžimą.
2*	<u>Mokesčių sistema:</u> Progresinių mokesčių sistema. <u>Argumentas:</u> Progresinėje mokesčių sistemoje mokesčių tarifai didėja, didėjant pajamoms.	2	1 taškas už mokesčių sistemos įvardijimą. 1 taškas už pagrindimą (pagrindimas turi būti logiškas ir susietas su progresinių mokesčių sistema).

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
3	<u>GPM skaičiavimas:</u> Pajamų intervale [0–10 000 Eur] asmuo sumokės 0 Eur. Pajamų intervale [10 001–24 000 Eur] asmuo sumokės 15 % nuo uždirbtų pajamų: $(24\,000 - 10\,000) \times 0,15 = 2\,100$ Eur. Pajamų intervale [24 001–25 000 Eur] asmuo sumokės 25 % nuo uždirbtų pajamų: $(25\,000 - 24\,000) \times 0,25 = 250$ Eur <u>Iš viso sumokėjo GPM 2023 m.:</u> $2\,100 + 250 = 2\,350$ Eur GPM.	2	1 taškas už teisingai atliktus skaičiavimus. 1 taškas už teisingą galutinį atsakymą.
4	Vidutinis gyventojų pajamų mokesčio tarifas asmeniui: $(5\,000 / 25\,000) \times 100 \% = 20 \%$	1	1 taškas už teisingą skaičiavimą ir atsakymą.
5*	<u>Galimi atsakymai:</u> • <u>Priežastis:</u> Ekonomikos augimo skatinimas. <u>Argumentas:</u> Sumažinus GPM, namų ūkiai turi daugiau disponuojamųjų pajamų, todėl didėja vartojimas, kuris skatina ekonomikos augimą. • <u>Priežastis:</u> Nedarbo mažinimas. <u>Argumentas:</u> Dėl mažesnio GPM darbuotojai gali būti labiau motyvuoti dirbti arba dirbti daugiau valandų. • <u>Priežastis:</u> Šešėlinės ekonomikos mažinimas. <u>Argumentas:</u> Mažinant mokesčius žemesnių ir vidutinių pajamų grupėms, daugiau žmonių gali pasirinkti dirbti legaliai, nes mokestinė našta tampa lengvesnė. • <u>Priežastis:</u> Pajamų nelygybės mažinimas (pajamų perskirstymas). <u>Argumentas:</u> Pajamoms, patenkančioms į didžiausių pajamų intervalą, GPM tarifas nesikeičia, todėl sumažinant mokesčius mažesnių ir vidutinių pajamų intervaluose, galima sumažinti pajamų nelygybę. <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai</i>	4	Po 1 tašką už kiekvieną įvardytą priežastį ir po 1 tašką už argumentą (argumentas turi būti logiškas ir susietas su duomenimis).
6		5	Po 1 tašką už teisingai pažymėtas koordinačių ašis (Y ašis gali būti pažymėta APL, PL, Kainų lygis, Bendrasis kainų lygis, Vidutinis kainų lygis; X ašis gali būti pažymėta RBVP, Y, realusis BVP, Nacionalinės pajamos, Real GDP). 2 taškai už teisingai nubrėžtas kreives (po 1

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
			tašką už teisingai nubrėžtą AD kreivę ir ilgojo laikotarpio LRAS kreivę). 1 taškas už teisingą AD kreivės poslinkį į dešinę (poslinkio atstumas nesvarbus).
23		8	
1	Vartotojų išlaidos pomidorams: 120 000 Eur, arba 120 tūkst. Eur	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
2*	Galimi atsakymai: - Grynasis eksportas yra eksporto ir importo skirtumas. - Šalies eksporto ir importo verčių skirtumas.	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
3	X šalis importuos: 40 000 kg, arba 40 tūkst. kg	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
4		1	1 taškas už tiksliai nubrėžtą ir pažymėtą naują pasiūlos kreivę.
5	2 Eur	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
6	Subsidijos suteikimas naudingas vietos gamintojams / vietos pomidorų augintojams / X šalies gamintojams.	1	1 taškas už teisingą atsakymą
7	Vietos gamintojų pajamos, įvedus muitą: 60 000 Eur, arba 60 tūkst. Eur	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
8	Valstybės iš muito gautos pajamos: 20 000 Eur, arba 20 tūkst. Eur	1	1 taškas už teisingą atsakymą.
24		7	
1*	<u>Valiuta:</u> Galimi atsakymai:	2	Po 1 tašką už teisingą apibrėžimą.

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
	• Ekonomikoje naudojami pinigai yra tos šalies teisėta mokėjimo priemonė, arba valiuta. • Tai oficiali (teisėta) šalies mokėjimo priemonė. • Šalies pinigai, šalies piniginis vienetas. <u>Valiutos kursas:</u> <i>Galimi atsakymai:</i> • Tai vienos šalies nacionalinės valiutos vieneto kaina kitos šalies nacionalinės valiutos vienetais. • Tai vienos valiutos vertės išraiška kitos valiutos atžvilgiu, rodanti, kiek vienos valiutos reikia, norint įsigyti kitos valiutos vienetą. • Tai vienos valiutos vertė kitos valiutos atžvilgiu. • Šalies piniginio vieneto kaina kitos šalies valiuta <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai.</i>		
2	Apskaičiuojama, kiek JAV dolerių reikia sumokėti, norint nusipirkti 60 eurų: $60 \times 1,08 = 64,80$ JAV dolerio. Apskaičiuojama, kiek Indijos rupijų reikia sumokėti, norint nusipirkti 64,8 dolerio: $64,8 \times 85,51 = 5541,05$ Indijos rupijų.	2	1 taškas už teisingą skaičiavimą 1 taškas už teisingą galutinį atsakymą.
3*	<u>Indijos rupijos vertės pasikeitimas:</u> Federalinio rezervų banko sprendimas padidinti palūkanų normas lemia Indijos rupijos nuvertėjimą JAV dolerio atžvilgiu / Indijos rupijos vertė krenta JAV dolerio atžvilgiu. <u>Argumentas:</u> <i>Galimi argumentai remiantis:</i> • JAV dolerių paklausos padidėjimu; • JAV dolerių pasiūlos sumažėjimu; • Indijos rupijų pasiūlos padidėjimu; • Indijos rupijų paklausos sumažėjimu. <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai.</i>	2	1 taškas už teisingą atsakymą. 1 taškas už argumentą.
4*	<i>Galimi atsakymai:</i> • Silpnėjanti rupija skatina Indijos eksportą į ES. • Indijos prekės ir paslaugos tampa pigesnės ES vartotojams, todėl eksportas į ES padidės. • Dėl silpnėjančios rupijos eksportas į ES atpigs.	1	1 taškas už teisingą atsakymą.